

Tittel: **Orffyreus Wheel**

Kunstnere: **Silje Heggren & Birk Nygård**

Format: **Installasjon, variable dimensjoner**

Søknadsbeløp: **15 000 kr**

Prosjektbeskrivelse *Orffyreus Wheel*

Abstract

Vi, Silje Heggren og Birk Nygård, vil bygge vår egen variant av "Orffyreus Wheel"; en evighetsmaskin som mystikeren Johannes Bessler (aka Orffyreus) konstruerte på 1700-tallet.

Maskinen vil bestå av et stort, roterende trehjul, med elementer som pendeler og lodd i forskjellige materialer som kobber, plast, jereslag og plexiglass. Maskinen vil ha en skjult elektrisk motor som drivkraft, slik at 'evighetsmaskinen' vil gå kontinuerlig en hel utstillingsperiode (ca 3 uker). Den skjulte motoren vil være stillegående, men maskinen vil ha bevegelige elementer som dunker og tikker rytmisk, og som dermed lager lyd.

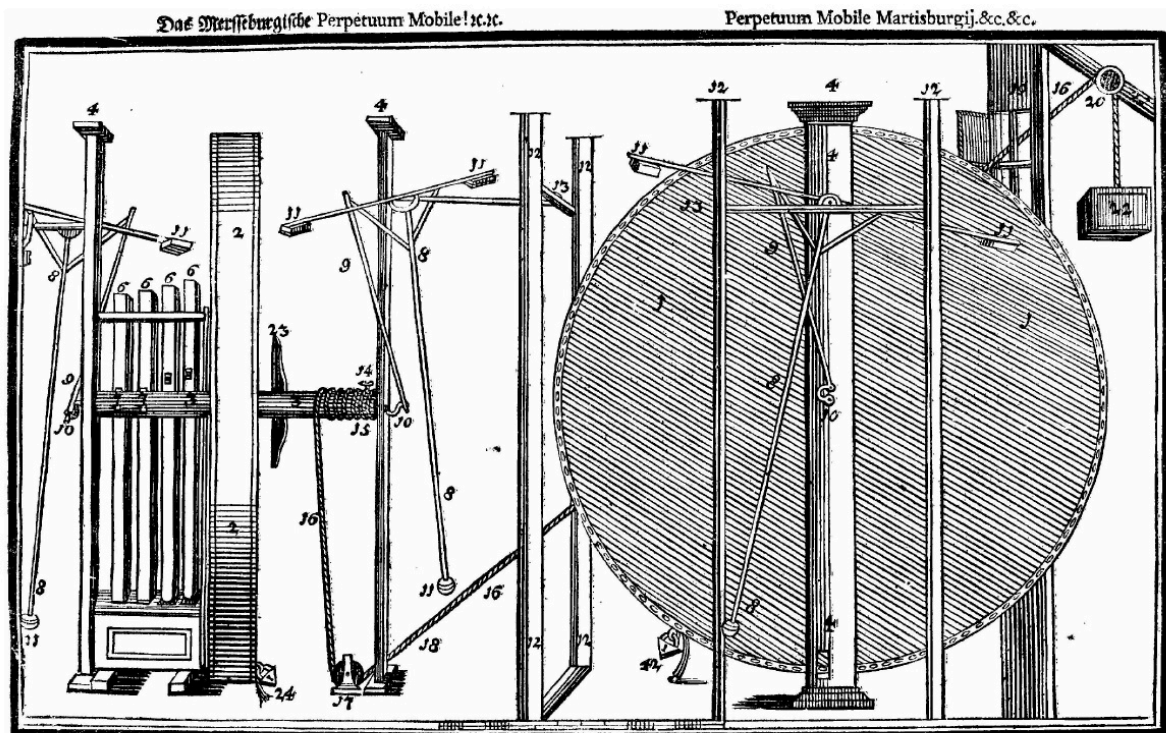

Fig 1: En av Besslers arbeidstegninger

Bakgrunn

Helt siden mennesket fant ut at maskiner og mekanikk kunne lette den tunge arbeidsbyrden har idéen om å lage en selvgående maskin (en 'perpetuum mobile' eller evighetsmaskin) vært tilstede.

En av de mange optimistiske drømmerene som forsøkte å konstruere en slik evighetsmaskin var den tyske mystikeren Ernst Elias Bessler (ca 1680-1745), også kjent som Orffyreus. Han hadde en eklektisk bakgrunn som alkymist, urmaker, glassblåser og kvakksalver. I 1712 begynte Orffyreus å eksperimentere med selvgående maskiner, bygd etter såkalte 'revolusjonerende prinsipper' som han selv hadde funnet opp. Ryktet om de fantastiske maskinene spredte seg raskt, og folk sto i lange køer for å få se den magiske 'Orffyreus Wheel' som kunne gå helt av seg selv. Bessler publiserte flere beskrivelser og tegninger av maskinen men han gav ingen ordentlige opplysninger om hvordan evighetsmaskinen faktisk fungerte. I 1718 presset myndighetene på for å få gjennomført offentlige undersøkelser av den mystiske maskinen. I et lukket rom fikk de se et stort roterende trehjul, hvor innsiden og mekanikken var skjult av et lerret. Samtidig kunne etterforskerene tydelig høre lyden av lodd og pendler som beveget seg. Rommet maskinen befant seg i ble nøye forseglet, og ikke åpnet før det var gått flere uker. Da ble det til skeptikerenes forbauselse, og tilhengerenes store glede, oppdaget at og maskinen fortsatt gikk. Bessler mottok en rekke lukrative kjøpstilbud, blant annet fra Peter den Store i Russland. Men da Bessler stadig nektet å avsløre hvordan maskinen fungerte ble det ingen handel. Presset mot Bessler ble større og større, og angsten for at noen skulle stjele hemmeligheten gjorde at han vocket oppfinnelsen sin til det ytterste, godt hjulpet av familie og tjenere. Til slutt reiste broren og tjeneren bort, og sannheten om maskinen kom for en dag. Ifølge en tjenestepike ble maskinen trolig drevet med håndkraft fra et tilstøtende rom, og å trekke opp maskinen hadde vært en av tjenestepikens daglige oppgaver. Via et skjult system viste det seg at dette var mulig, men selv i dag kjenner vi ikke til detaljene i Orffyreus' konstruksjon.

Vårt prosjekt

Med utgangspunkt i den fantastiske historien om Johannes Bessler ønsker vi å bygge vår egen maskin kalt 'Orffyreus Wheel'. Vi vil basere maskinen på tegninger og beskrivelser av den opprinnelige maskinen, men også ta egne estetiske valg. Slik blir vår maskin både en hylles til Johannes Bessler og en autonom skulptur med egne estetiske kvaliteter.

Skulpturen vil bestå av et stort, roterende trehjul, med bevegelige elementer som pendel og lodd i forskjellige materialer. Disse materialene vil være blant annet kobber, plast, jernbeslag og plexiglass. Maskinen vil ha en skjult elektrisk motor med gir som drivkraft, og 'evighetsmaskinen' vil kunne gå kontinuerlig i flere uker. Den skjulte motoren vil være stillegående, men maskinen vil ha bevegelige elementer som dunker og tikker rytmisk. Dimensjonene på maskinen er fremdeles uklare, men vi tenker oss at det roterende hjulet vil ha en diameter på ca 180 cm, så maskinen som helhet vil ta ganske stor plass i et rom.

Som en del av samme prosjekt vil vi trykke opp en enkel katalog som vil fortelle historien om Johannes Bessler og Orffyreus' hjul, samt dokumentere vårt prosjekt.

Fremdriftsplan

Planen vår er å begynne å bygge skulpturen i begynnelsen av juni 2017. Før byggingen setter i gang vil vi selvsagt utarbeide skikkelige arbeidstegninger, basert både på Besslers skisser

samt egne estetiske valg. Både Birk og Silje har atelierplass på Bergen Kjøtt, så det er der byggingen av maskinen vil foregå. Vi vil kjøpe en elektrisk motor med gir, hvilket ifølge rekvisitt.no (en av Norges ledende leverandører av elektromotorer) vil komme på ca 10 000 kr.

Det er ikke klart enda hvor prosjektet skal stilles ut. Vi planlegger å ta kontakt med diverse gallerier og visningsteder i løpet av våren og sommeren, så tar vi det derfra.

Om kunstnerene

Silje Heggren er utdannet billedkunstner og jobber primært med maleri. Silje ble uteksaminert fra Kunstakademiet i Bergen i 2002, og har siden det hatt en rekke separatutstillinger ved kjente gallerier og kunstinstitusjoner i Norge, som No 5 i Bergen Kunsthall, Østfold Kunstnersenter (Fredrikstad), Galleri Bouhlou (Bergen), Kunstgalleriet i Stavanger og KunstVerket i Oslo. Heggren er innkjøpt av blant annet Norsk Kulturråd, KODE og av Statoils samlinger.

Silje Heggren har lenge vært opptatt av evighetsmaskiner og deres historie, og hennes i hennes maleriserie *Perpetuum Mobile* utforsket hun både egne og andres idéer til evighetsmaskiner.

Full CV ligger vedlagt, der kan man også se oversikt over mottatt støtte og utmerkelser. Se www.siljeheggren.com for mer om Heggren.

Birk Nygård jobber primært med lys, lysinstallasjoner og videokunst. Han har i en årrekke jobbet tett med den norske musikkscenen som VJ, og han har rendyrket en egen stil hvor han sammenstiller lys, musikk og videoprojeksjoner. I tillegg har Nygård bygget flere teknisk kompliserte skulpturer, som skulpturen *Bucky's Sarcophagus* som hadde innebyggede høytallere og lysende LED-paneler. Skulpturen var til ære for den eksentriske arkitekten, oppfinneren og systemkritikeren Richard Buckminster "Bucky" Fuller (1895-1983), og den har blant annet blitt vist på Østre og på Landmark.

Se <http://bnvisuals.com/> for mer om Nygård.

Både Silje og Birk jobber og arbeider i Bergen, og begge har atelier på Bergen Kjøtt.